

get i form af et beslutningsforslag, skyldes det, at konventionen er et vigtigt dokument for Danmarks fremtidige fastlæggelse af regler og praksis på området, og at beslutningsforslagsformen ofte er anvendt ved forelæggelse af lignende konventioner for Folketinget.

3. Konventionens indhold

Konventionen er den første internationale traktat, der fastsætter generelle principper og regler til beskyttelse af mennesker i forbindelse med udviklingen inden for biomedicinsk videnskab. Det overordnede formål er at beskytte det enkelte menneske mod misbrug ved behandling og forskning, og konventionen kan derfor betragtes som et fundament for patientrettigheder i Europa.

Ud fra et princip om, at menneskets interesser og velfærd skal have forrang frem for interesser, der alene vedrører samfundet og videnskaben, indeholder konventionen bestemmelser vedrørende bl.a.:

- Lige adgang til sundhedsmæssige ydelser
- Krav om informeret samtykke i patientbehandlingen
- Beskyttelse af mindreårige og voksne inhabile personer, herunder sindslidende
- Ret til aktindsigt i helbredsoplysninger
- Forbud mod diskrimination på grund af genetisk arv
- Restriktive regler for anvendelse af genetiske undersøgelser
- Forbud mod at bruge kunstig befrugtning med det formål at vælge barnets køn, bortset fra tilfælde, hvor man kan undgå alvorlige arvelige kønsbundne sygdomme
- Beskyttelse af personer, der deltager i forskning
- Regler om organtransplantation fra levende donorer
- Forbud mod kommerciel udnyttelse af organer m.v.

Konventionen redegør for de vigtigste principper. Yderligere standarder og mere detaljerede spørgsmål vil blive behandlet i tillægsprotokoller, der for tiden er under udarbejdelse i 4 underarbejdsgrupper, nedsat af CDBI-komiteen. Underarbejdsgrupperne behandler spørgsmål om organtransplantation, medicinsk forskning, beskyttelse af fostre samt genteknologi. Europarådets ministerkomité vedtog den 6. november 1997 en tillægsprotokol om forbud mod kloning af mennesker. Et tilsvarende forbud mod menneskelig kloning er medtaget i den danske lov om kunstig befrugtning, der blev vedtaget af Folketinget i sommeren 1997 (lov nr. 460 af 10. juni 1997).

Konventionen og tillægsprotokollerne vil tilsammen give en fælles ramme til beskyttelse af menneskerettigheder og menneskeværd i såvel etablerede

områder som udviklingsområder i forbindelse med anvendelsen af biologi og lægevidenskab.

I tilknytning til konventionen har Europarådet udarbejdet en uddybende rapport (Explanatory Report) med forklarende bemærkninger til konventionsteksten. Den uddybende rapport er ikke en bindende fortolkning af konventionen, men omhandler hovedpunkterne i det forberedende arbejde og giver oplysninger, der kan afklare formålet og hensigten med konventionen og give en bedre forståelse af omfanget af dens bestemmelser. Den følgende redegørelse for konventionens indhold bygger i vidt omfang på den uddybende rapport.

Konventionen indeholder en præambel og 38 artikler, der er opdelt i 14 kapitler.

Kapitel 1 (art. 1-4) indeholder visse grundlæggende principper.

Kapitel 2-7 (art. 5-22) indeholder en række specifikke principper.

Kapitel 8-14 (art. 23-38) indeholder forskellige bestemmelser om fortolkningen og anvendelsen af konventionen samt sædvanlige afsluttende bestemmelser.

Til de enkelte bestemmelser bemærkes følgende:

Præambelen

I *præambelen* redegøres for konventionens baggrund og formål, og der henvises i denne forbindelse til de andre internationale instrumenter, der har udgjort inspiration ved udarbejdelsen af konventionen, bl.a. FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Særligt sidstnævnte konvention har haft stor betydning for nærværende konvention, idet de to konventioner ikke blot deler samme underliggende indfaldsvinkel, men også mange etiske og juridiske principper. Konventionen udbygger faktisk nogle af de principper, der er indeholdt i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det fremhæves i præambelen, at fremskridt inden for lægevidenskab og biologi kun bør anvendes til gavn for nuværende og fremtidige generationer, og at anvendelsen skal ske i respekt for menneskelig værdighed. Der lægges vægt på behovet for internationalt samarbejde for at udbrede fordelene ved lægevidenskabens fremskridt til hele menneskeheden.

Kapitel 1

Generelle bestemmelser

I *art 1, stk. 1*, defineres konventionens anvendelsesområde og formål. Det fastslås, at konventionens parter skal beskytte alle menneskers værdighed og